

Az előfizetés ára:

1883 januártól egész évre . 8 frt.
fél évre . . . 4 frt.
negyed évre . 2 frt.
Előfizetheti a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B.** és társánál, **Böhm M.** könyvkötőnél.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petit sor
1-szer 6 kr
2-szer 5 kr
3-szor 4 kr
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
Nyilttérben egy sor . . . 10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
Kapható a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B.** és társánál, **Böhm M.** könyvkötőnél Király-utca-

A király békét hirdet.

Nem csak hazánk és a velünk törvényes kapcsolatban lévő Lajthán tuli tartományok, hanem az egész Európa közvéleménye most a magyar osztrák államok fejedelmének a delegatokat megnyitó beszédelével foglalkozik. És méltán, mert mind a fejedelmi személyiség — ki a trónbeszédet mondotta, mind a tartalom, melylyel a trónbeszéd bír és mind a biztosíték, mely azon beszéd tartalmának erejét adja, oly annyira a tekintély abszolút attributumával vannak felruházva, hogy azokhoz ellentmondó szó nem fér.

Ha a magyar-osztrák államok fejedelme ez idő szerint az európai társadalmat érdeklő ügyben nyilatkozik, — nagytípus nélkül mondhatjuk, hogy ez annyi, mintha a számba vehető Európának közvéleménye maga nyilatkoznék. Könnyen kitalálható miért. Mert fejedelmünk, mint a magyar-osztrák államok fejedelme, az egész Európára kihatással bíró azon szövetségnek egyik tagját képezi, melynek gyopontját éppen Magyar-osztrák államok és Németország — újabban Olaszország is — képezik. Pedig ezen államok szövetsége, kivált ha tekintetbe vesszük azt is, hogy ezek közé még más, éppen új állami fejlődésnek indult, tehát számbavehető életerővel bíró kisebb államok is, mint Rumania, Szerbia, Spanyolország, sőt ha nem esalódunk Törökország

is csoportosulnak — mondjuk, ezen államok szövetsége oly tekintélyt nyilvánítt szólásában és fellépésében, melyhez hasonlót az európai történet még nem ismer.

De ami a magyar-osztrák államok fejedelmének trónbeszédét kiválóan nagytípusúvá — és az egész Európa által lelkesedéssel fogadottá teszi, az másodsor annak tartalmából ered, mely a béke hírdetésében áll. Van-e ember, ki örömmel nem venné azt, ha a király békét hirdet? Ki ne tudná azt, hogy mind az — a mi az emberre nézve becsesel bír, — eszmények, célok, feladatok, melyekért az ifju szive dobog, a férfikor keservesen küzd, az aggkor boldog emlékeiben féltékenyen őriz — a szellemi és anyagi javak, családi, társadalmi és állami institúciók, — mindezek már maga a béke érzete által előmozdítatnak és fejlesztetnek, — ellenben már a béke megzavarásának híre által életgyökereikben megtámadtatnak; ki ne tudná, hogy a béke épít, javít, dolgozik, teremt és fentart? Ki ne fogadná tehát örömmel és lelkesedéssel a békét hirdető király szavait? — És ha a világon valamely államnak, úgy Magyarországnak szüksége, életszüksége van a békére. Mint olyan állam, mely századokon keresztül az 1867-ki kiegyezésig nem haladhatott, nem építhetett és nem szerepelhetett, sőt egy téves irányu mostoha kormányzat alatt összes életerőiben megkötve,

mikor más államok fizedeket áthidaló lépésekkel nem csak haladtak, de rohantak előre, senyvesztő tétlenségre volt kárhóztatva: most arra van utalva, hogy, habár tizszeres erő kifejtéssel, igyekeztek állami institúcióit azon fokig kifejtetni, melyekre európai helyzeténél fogva kötelezve is van, de a mely első sorban saját érdekében is áll. — Földmívelésünk, iparunk, kereskedelmünk — kiforratlan társadalmunk ügy, mint tudományos közművelődési és szépművészeti érdekeink, összességben tehát a magyar nemzeti állam konsolidációjának érdeke békét óhajt, békét sürget.

A béke meg is lesz, mert azt nem csak a magyar-osztrák államok fejedelme hirdeti, de hirdeti azt mint egyik tagja azon európai szövetségnek, melynek egyedüli és kizárólagos célja a béke fentartása, és a mely szövetség azt, ki elég vakmerő volna az európai békét megzavarni, nem kevesebb mint 3—4 milliányi európai első rendű hadsereggel kész volna rendre utasítani. — Ily körülmények között melyik — a szövetségen kívül álló állam lenne elég botor ily óriási erőre, hatalomra és az európai népek közvéleményére támaszkodó ama béke falanxot megtámadni?

A békét hirdető király ezen szavai mellett fontosságban csak nyerne a külügyminiszternek a magyar delegációban hozzá intézett kérdésekre adott azon feleletei, me-

A „Pécs” tárczája.

Halottak estéjén.

Halottak estéje . . .
Temetőbe mennek,
Ünnepét ülik ma
Az emlékezetnek.
Lobognak a fáklyák,
Ragyog a sok mécses,
Oda lenn ugyis majd
Örök setétség lesz!

A kis kápolnából
Kihangzik az ének:
„Ember! ott lenn vége
Minden szenvedésnek”. . .
Szent imára hívnak
Csengető haranggal,
S a harangszó lágyan
Egyesül a dallal.

A kesergő szívben
Engesztelés támad,
Mely a mult napokra
Ráveti a fátylat . . .
Am a téveteg szem
Benéz a jövőbe,
Míg a csalfa képre
Tör a sir göröngye . . .

Fonjatok koszorút
Illatosat, szepet,
Virágból a multnak
Mulandó emléket!
Hervatag koszorún
Az enyészet csókja,
Embernek is olyan
Mulandó a sorsa!

Elhamvad a fáklya,
Kialszik a mécses . . .
Künn a temetőben
Ujra setétség lesz —
Siet is a népség
Elhívja az élet,
Fáklya s mécs-hamvából
Már csak felejtés lett.

Alkonyodik . . .

Alkonyodik. A nap már közel a kékkeló hegy párkánya felé s még egyszer végig veti fényben izzó, de már erőtlen sugarát a város alatti rétségen, megaranyozva a távolba tűnő vén faszor gyűrűlő lombjait. Milió bogarkák, hosszú pókszálak szállinkóznak, fürdenek, ragyognak a fényzőzömben. A tájt betölti a rétek illata s a méltóságos mély csend, melyet nem zavar egyéb, mint

a meglebbent sárguló levél s a hervadt haszant zörgése. A városból mozgó szalag gyanánt rajzik a nép a temető felé, melynek fái közül messze ki fehérlenek a sírok kövei.

A fénytenger apad lassankint, az égen uszó fellegek mindig jobban veszítik fényüket, lépten nyomon lelkünk elé tűnik: — a mulandóság, a vissza emlékezés.

Semmi sincs, mihez az emberek görcsöbben ragaszkodnának, semmi sincs mit mégis kevésbé kimélnének, mint — életük. A legtöbb ember csak arra fordítja életének első felét, hogy boldogtalanná tegye a másodikat. Aztán okul bajaért mindent és mindenkit, csak önmagát nem s elhiszi, hogy az élet nem áldás.

Nincs a ki a maga körében boldog ne lehetne s aki azt mondja, hogy ő nem született boldogságra, lehetne még mindig boldog, ha másképp nem, legalább barátainak, övéinek boldogságán örülve, de a boldogság ez utolsó forrását is kikapasztja az, mi bennünk még erősebben dolgozik: — az irigység.

Rövid az élet, s még e rövidke kis idő sem egyéb, mint szüntelen vágyakodás. Mindig a jövőtől várjuk megnyugvásunkat, s a várt jövő nem hoz egyebet, mint új

lyek az európai államok legnagyobb részéhez fennálló nemzetközi viszonyunkat teljes világitásba helyezik.

Főleg két állam az, melyre vonatkozólag adott felvilágosítását Kálnoky külügyminiszternek, az egész ország megnyugvással fogja fogadni. Az egyik Németország. Olvasóink bizonyára vissza fognak emlékezni azon mesére, melyet valószínűleg a magyar-osztrák államok és a Németország közötti szövetséget kancsal szemmel néző jó barátaink a nyáron terjesztettek és a mely abban állott, hogy Kálnoky külügyminiszter állítólag szláv tendenciája miatt, — melylyel Taaffe grófnak az osztrák tartományokra vonatkozó belpolitikája harmoniában látszanék lenni, — közöttünk és Németország közötti szövetség fennállása veszélyben forog.

Az ez irányban a külügyminiszterhez intézett kérdésre az minden kétséget kizáró határozottsággal meg felelt, hogy ilyen veszély soha sem forgott fenn és egyhamar nem is fog fenforogni, mert ezen szövetség egyrészt a két állam egybehangzó realis viszonyainak követelményén alapszik, — másrészt állandó tartamának jellegét épen abban bírja, hogy béke szövetséget képez.

A másik állam Oroszország, melyhez való viszonyunk iránti kérdésre a külügyminiszter azon választ adta, hogy legalapossabb meggyőződésből tudja, miszerint úgy az orosz császár, mint az orosz kormány is határozottan békepolitikát folytatnak, azonban nem tagadhatta meg a külügyminiszter sem, hogy az orosz közvélemény egy része ellenük ellenséges indulattal viselkedik. Más viszonyok között ezen orosz közvélemény töredék is veszélyes lehetne, — de most a fentemlített békeszövetséggel szemben, főleg, ha az orosz császár és kormánya is békét óhajtanak — azon ellenséges indulatu orosz körök törpe erőt képviselnek.

A béke áldásának ezen reményei között tehát mi is részünkrol az ország ügyeit vezető férfaink figyelmébe ajánljuk a király ama szavait, hogy a béke uralma alatt

igyekezzünk kiválóan anyagi érdekeinket előmozdítani, hogy minél előbb sikerüljön állami háztartásunkból a deficitet teljesen kiküszöbölni és ez sokkal nagyobb győzelem leend, mint a milyen volna az, ha Oroszországgal folytatott legszerencsésebb háboru esetén az egész Oroszországot meghódítanók.

A „Pesti Napló“ a baranyai s különösen a pécs bányatelepi munkásoknak kivándorlási ügyével foglalkozván, azt írja, hogy elvárta volna a helyi lapoktól, különösen a „kítőnően értesült, hyperloyalis „Pécs“-től, hogy ez ügyvel, mely őket közelebről érdekelné, foglalkoztak volna.“

Biztosíthatjuk a „Pesti Napló“, hogy e kérdés nem kerülte ki figyelmünket, s csak nem régeiben tettünk ígéretet, hogy a Dunagőzhajózási társaság legutóbbi intézkedését megbeszélés tárgyává teendjük. Nincs könnyebb, mint azt mondani, hogy e kivándorlást a Dunagőzhajózási társaság eljárása idézi elő. De a ki egy ilyen bonyolódott ügyben nem akar hebeurgyán ítéletet mondani, annak ítélete formulázására mindenek előtt időre van szüksége

Egyelőre úgy látszik nekünk, mintha e baj nem volna olyan súlyos, mint a „Pesti Napló“ látja, mert a kivándorlók túlnyomó többsége olyanokból áll, kik nem sok idővel ezeltől vándoroltak be hozzánk, s most jobb sors reményében ismét tovább vándorolnak.

Ilyen örökké mozgó elem, minden nagyobb munkás telepnl van, jöves-menése természetes, megátolhatlan, anélkül, hogy ez válságot jelezne vagy okozna.

A magyar delegáció a király előtt.

A magyar delegáció tagjai csütörtökön 11 óra előtt csaknem teljes számban összegyűltek a bank-utcai magyar gyűlésteremben, hol pont déli 12 órakor a király által fogadtattak.

Ez alkalommal Haynald Lajos bíbornok érsek, mint a magyar delegáció elnöke a következő beszédet intézte ő felségéhez:

„Főlséges császár, apostoli király! Legkegyelmesebb Urunk! Midőn a közös ügyek tárgyalására főlséged fejedelmi szava által a főnálló törvények értelmében a monarchia ezen egyik székvárosába egybehívott magyar országgyűlési küldöttség tagjai nagy-

jelentőségű föladatunknak hazafini kötelességünk szerint megfelelőök, Főlséged szentséges személye elé hagyományos hódolatunk és szeretetünk kifejezésére megjelünk, mintegy ösztönszerűleg körültekintünk, hogy a népek és nemzetek viszonyaikból s maguktartásából merítsük amaz elhatározásaink indokait, melyekkel Főlséged kormányának előterjesztései alapján azt, mit a monarchia léterdeke, hatalmi állása és biztonasága megkíván, készségesen rendelkezésre bocsássuk. S így körülnézván, nem tudjuk nem észlelni, hogy jöllehet Főlségednek bölcsessége és kormányának a békeszerető fejedelem legmagasb zándékait érvényesítő munkássága a hason igyekezetű európai kormányokkal keztfogva a béke malasztjait föntartani tudták és reményünk van, hogy ezentul is főm tudják tartani, mégsem hiányoznak Európa politikai láthatárán egyes jelenségek, melyek, valamint Főlséged körültekintő kormányának, úgy az ennek működését támogatni és ellenőrizni hivatott és még a távol jövőnek is lehető veszélyeit megfigyelni tartozó alkotmányos testületeknek egész gondosságát kell hogy ébren tartsák.

Monarchiánk legfőbb érdekei biztonaságának és a minden népek és nemzetek jóléte, anyagi és szellemi emelkedése első feltételét képező béke föntartásának követelményei élenken állandanak így ezen biztonaság szemei előtt, midőn Főlséged kormányának mind az európai dolgok állásáról teendő és a kívánt áldozatokat indokoló előterjesztéseit veendi, mind pedig a hozzá intézett kívánalmaknak — mindenkor tekintettel a haza vagyoni és pénzügyi állására s közgazdasági érdekeire, tekintettel a honpolgároktól viselhető közterhek mértékére — megfelelőni törekedendik.

S hiszszük, hogy ily módon Főlségednek a hatalmas monarchiája biztonaságát szintegy, népei anyagi és szellemi jólétét egyiránt óhajtó fejedelmi akaratát is teljesítendvén, részesülni fogunk jövöre is azon királyi kegyelemben, melybe magunkat ezen né is örök hűségünk és hódolatunk meleg kifejezése mellett ajánljuk, kérvén az isteni gondvislést, hogy Főlséged, ő töle áldásokkal elhalmozva népboldogító uralkodásának gazdag sikerét látva és dicső fejedelmi családjá teljes jólétének mindenkor örvendve, a legkésőbb emberi korig éljen! (Élénk éljenzés.)

vagyakat; elvinni azonban elviszi legnagyobb javainkat, az ifjuságot és egészséget.

*

Reméljük az öregséget és mégis félünk tőle; félünk, pedig még azt se tudjuk vajjon megérjük-e? Hogy lehet valamit remélni is félni is tőle? Ugy, hogy szeretjük az életet, s remegünk a haláltól. Mint sem, hogy jól meggondolva a dolgot megerősítőnk magunkat a félelem ellen, inkább remegünk. Pedig mért olyan nagyon remegni, ha eléggé jól éltünk arra nézve, hogy ne féljünk attól, mi azután következik. Mért úgy remegni attól a pillanattól, holott az végtelen sok más ugyan olyan természetű pillanat által van előkészítve, holott a halál ép oly természetes, mint az élet. Három nagy esemény vár minden emberre: születni, élni és meghalni, mikor születik nem érzi, mikor meghal nem tudja, s mikor él — felejt.

Feladás és álom az élet. Az öregek olyanok, kiknek álma tovább tartott, s akkor kezdenek ébredni, mikor meg kell halniok. Ha akkor aztán visszagondolnak minden évükre, saját korukat is össze tévesztik, nem találnak semmit, mi eléggé jelezné az időt, mit átéltek. Egy zavart álom az egész, egy határozatlan, alakatlan

kép, s csak azt érzik, mit az álmából ébredő, hogy — sokat aludtak.

Ha az élet gyötrelmes, nehéz viselni; ha boldog, rettenetes töle megválni. Egyik kiegyenlíti a másikat.

És mégis félünk akár szerencsétlenek, akár boldogak vagyunk.

Hiába. Csak koporsó a koporsó, még ha aranyozva van is.

Elhíthetjük magunkkal, hogy teher élni. Mennyire áltatjuk magunkat. Ha őszinték volnánk legalább önmagunk iránk, tudnunk kellene, mennyire fogékonyak vagyunk minden iránt, mit e „gyötrelmes“ élet ad, s milyen keveset törődünk azzal, a mi hiányzik. Az ember egy siet örömmel ismerni fel a legjelentéktelenebbet amije van, érzi hogy szemöldöke szép, tudja hogy körmei szép növések, alig veszi észre, hogy fél szemű, nem tudja, hogy szellemtelen, azt meg épen nem is akarja tudni, hogy rossz szívű.

*

Ez utóbbi, s legnagyobb hiányt, a jó szívűség hiányát, gyakran ép az fokozza bennünk, ami után pedig legjobban vágyunkodunk: az egészség és a vagyon. Egészség, vagyon elvonják az alkalmat, hogy az ember közvetlenül magán tapasztalja, mi

a nyomoruság, s így érzéketlenné lesz másnak baja iránt. Csak akiket a nyomor már megtanított, azok gyulnak részvétre mások szenvedései iránt. Csak a szenvedés iskoláján átmenve tanuljuk meg igazán élvezni a legnagyobb gyönyört, mi embernek adatott, — segíteni más baján.

*

Mennyi viszásság, mennyi rejtély. „Egy nagy rejtély az emberi lét, s csak ki a földön tul meri keresni magyarázatát, az élhet a nélkül, hogy kétségbeesék.“

*

Bölcsen rendeltetett az, hogy minden embernek meg kell halni. Ha egyik ember meghalna, a másik nem, milyen vigasztalhatlan gyötrelme volna a halál.

A hosszas betegeskedés úgy látszik, mintha csak azért volna az élet és halál közé téve, hogy a halál vigasztalás legyen annak is, a ki meghal, annak is a ki — marad. S a ki marad, az csodálatos könnyen vigasztalódik. Néha nem kell több csak egy esinos ház, csak egy szép butor, csak egy meleg öltöny, melynek urává lettünk, hogy enyhüljön egy nagy fájdalom, s kevésbé érzhetővé legyen egy nagy veszteség.

*

A király válasza.

A lelkes éljenések elhangzása után ő felsége következő kir. beszédét olvasta fel:
„Hü ragaszkodásuk imént kifejezett biztosítását őszinte megelégedéssel fogadom. A monarchia viszonya a külhatalmakhoz változatlanul megtartá teljesen kielégítő jellegét.
Az európai nemzetek mélyen érzett, szükséges alapuló békevágyának megfelel a hatalmak azon őszinte törekvése, hogy megőrizzék a népeknek a béke áldásait.
Az osztrák-magyar monarchia szünetlenül e czéla irányozta törekvéseit.
A békés állapotok háborítlan fejlődése megengedi kormányomnak, hogy a monarchia érdekeinek megóvására kifelé fokozott gondot fordítson és kormányom továbbra is azon lesz, hogy különös tevékenységet szenteljen ama fontos feladatoknak, melyek e téren eléje tárulnak és melyeknek sikeres megoldása már eddig is sok tekintetben elértet.

Őnök a mult évben, a mint ezt köszönettel elismerem, készséggel becsátották kormányom rendelkezésére az új hadserevet befejezése által szükségelt, eszközöket és ez által lehetővé tették a területi hadtestek gyors megalakítását, de a védtörvény azon határozatainak alkotmányos uton történt módosításai, melyek a póttartalékosok kiképzésére vonatkoznak, valamint a fokozott harcoképességre irányuló több rendszabály a rendes hadszükségletnek még további kiegészítését igénylik.

Kormányom kötelességének ismerte, hogy e részben a legnagyobb tekintettel legyen a monarchia pénzügyi helyzetére és meg vagyok győződve, hogy őnök nem fogják megtagadni a hazafias méltatást oly elvitáztatlan igényektől, melyek magából védszervezetünk lényegéből származnak.
Boszniában és Hercegovinában megfelelő közigazgatási rendszabályok folytán a nyugalomnak és rendnek kielégítő állapota létesült, mely a viszonyok folytonos megszilárdításáról tanuszkodik.

Azon helyzetben van tehát kormányom, hogy a jövő évben kilátásba veheti ez országokban a csapatok állományának és ezzel együtt a számukra igényelt hitelnek is lezállítását.

A közigazgatási kiadásokat Bosznia és Hercegovina saját bevételei fedezik, hozzájárulás a közös állambáztartás terhére tehát nem vétetik igénybe.

Azon biztos reményben, hogy alkotmányos feladatuk teljesítése újra tanuszkodni

fog odaadó buzgalmukról és tapasztalt bölcsességükről, önököt a legszívélyesebben üdvözlöm!”

A delegációkból.

Oktober hó 23-án tartott első ülést Haynald Lajos bibornok e szavakkal nyitotta meg:

„Tisztelt országos bizottság! Szerény szellemi egyéniségem és hajlott korom fogyatkozásai dacára felém fordult a t. bizottságnak soha eléggé meg nem hálálható figyelme, s a hazának oly igénytelen polgárát, minő én vagyok, érhető egyik legnagyobb megtiszteltetésben részesített akkor, midőn a nemzet törvényhozó testületének a legfőbb ügyek tárgyalására megválasztott kiváltságos tagjai főfontosságú tárgyalásai vezetésére kismemeltek (Eljenzés!) s a csekély egyént is nagy jelentőségűvé tevő bizalmukkal emez elnöki székbe emeltek.

S nem először történik ez. Harmadszor vagyok szerencsés a minden várakozásomat meghaladó ily kegyességben részesülni oly nagynevű, oly fényes tehetségű férfiak utóaként, kikkel érdemben és jelessebben mérközni csak nagy elbizakodással merhetnék (Eljenzés!). Midőn tehát a t. bizottság nagyérdemű tagjai szívességének köszönhetem ezen kiváló kitüntetését, az ő jószáguk nagyságának megfelelő az én köszönetem bensősége és azon igyekezetemnek buzgósa, melylyel elnöki hivatásomnak megfelelni törekedem oly nagy fontosságú dolgok tárgyalásában, melyek szoros összeköttetésben állanak egyrésztől monarchiánk és hazánk nagyhatalmi állásával s az európai művelt nemzetek közt elfoglalt díszes helyzetével, másrésztől pedig népiünk vagyoni és közigazdasági állapotával s anyagi és szellemi gyarapodásával. Bizton járulok felüladatom megoldásához, számítva azon kegyes és hazafini támogatásra, melyben hasonló megtiszteltetésem két ízében az országos bizottság lelkes tagjai részesítettek volt, számítván ama szíves érzetekre, melyeknek tanúsításával mindenkor megkönyvitették és kellemessé tették a nem csekély felelősséggel járó munkát. Számítok különösen nagyméltóságú elnökölőm s mostani elnökársamnak (Eljenzés) valamint a bizottság mai választásával megtisztelt jegyzői karának és háznagyának tökéletlenségeimet pótló segedelmére, kiknek nevében is legyen szabad a megválasztásukban tett kitüntetésükért a t. bizottságnak köszönetet mondani. (Eljenzés.) De engedje meg a most már tisztelben kiegészített bizottság, hogy összes tagjai nevében különös hálát mondjak nagyméltóságú korehökünknek ama szíves fáradszára, melyekkel a t. bizottság önalkító működését ismert tapintatosságával vezetni és czélhoz juttatni kegyeskedett. (Eljenzés.)

Szoros kötelességemnek eleget tévén, már így a felséges urunk, apostoli királyunk által eme székvarosába 1883. október 23-ára egybehívott közösügyes országos bizottságot megalakultnak, annak munkálkodását megkezdettnék nyilvánítom. S midőn így az apostoli trónnak támaszára, a monarchia javára, kedves magyar honunk és nemzetünk emelkedésére s diósőségére szolgáló működésünket istennek szent nevében megkezdjük, van-e mód, melylyel ezt helyesebben tehetnők, minthogy isten áldását lekérjük a magyar nép szeretett fejedelmi atyjára, a fényes emberi s uralkodói tulajdonokkal díszlő magyar királyra, kérvén az istent, hogy legyen az ő egyéni és családi élete, s a magyar népek boldogítására irányult működése áldott, hogy egy szabad és boldog nemzet fölött szerencsésen uralkodva, sokáig boldogul éljen a király. (Élénk hosszas éljenzés.)

A megalakulás után fölolvastatt gr. Apponyi Albert, Pulszky Agost és Szilágyi egy átirata, melyben a nevezettek lemondanak a delegationalis tagságról. Falk Miksa

egy megjegyzése után, mely szerint a lemondás nincs ugyan indokolva, de elfogadandó, a delegatio elhatározta, hogy a három visszalépő tag helyett póttagokat hív be s ezzel áttért a bizottságok megválasztására.

Interpellációk a külügyminiszterhez és ezekre adott válasza.

A magyar delegáció külügyi albizottságának október 26-án tartott ülésén Zichy Ferencz gróf elnökölt. Jegyző: Falk Miksa. A közös kormány részéről jelen voltak: Kálnoky Gusztáv gr. külügyminiszter, Bylandt-Rheidt gr. közös hadügyminiszter, Kállay Béni közös pénzügyminiszter és Szogyényi Marich László külügyminiszteriumi osztályfőnök; a magyar kormány részéről pedig Tisza Kálmán miniszterelnök.

Zichy Ferencz gróf elnök d. u. 4 órakor megnyitván az ülést, felszólítja az előadót a kérdések előterjesztésére.

Falk Miksa előadó először azon kérdéseket akarja elősorolni, melyek a mult évi jelentéssel némi kapcsolatban állanak és ott mint meg megoldatlanok fölhoztattak. Ezek közé tartozik első sorban a keleti vasutak kérdése, a melyre nézve tudva van ugyan a lapokból, hogy a ratifikáció az illető szerződő felek közt a napokban kicseréltetett, de e tekintetben hivatalos tudósítást kér a minisztertől, hozzáfűzvé azt a kérdést, vajjon vannak-e és milyen garancziák vannak arra nézve, hogy a papíron levő kötelezettségek valóban teljesítettni fognak.

Kálnoky gr. külügyminiszter: A keleti vasutakra vonatkozó konvenczió a conference á quatre által már tavaly meg volt állapítva. A főnehézség a szerb vasutaknak Saloniki felé való csatlakozására vonatkozott. Hosszabb alkudozások után a porta végre ráállott, hogy a mi monarchiánk kormánya által kilátásba helyezett vrainai csatlakozás létre jöjjön; erre a conference ismét összejött, a szerződés megállapít és annak ratifikációjára hat hónap határidőt tűzött ki. Ezt némi közbejött akadályok miatt pontosan betartani nem lehetett ugyan, de kevés nappal ezelőtt a ratifikációk csakugyan kicseréltek.

Most tehát az építés kérdése áll előtérben, és a főkérdés, vajjon talál-e Törökország alkalmas vállalkozót, a ki úgy az apróbb darabok kiépítését, mint az egész terület magára veszi. Konstantinápolyban erre vonatkozólag már ajánlat tétetett s hasonló várható Bulgáriában is. Anyagi garancia, vajjon a szerződés meg fog-e tartani, nincs ugy, de a szerződés ad oly eszközöket, a melyek e szerződés valószínűsítését bizsítják.

Falk Miksa, előadó második kérdésül felhossa a bulgáriai erőök ügyét, melyre nézve tavaly az mondatott a delegációnak, hogy azok a nehézségek, a melyek a berlini szerződés ama pontjának teljesítését gátolják, leginkább pénzügyi természetűek. Ezzel szemben előadó arra utal, hogy Bulgária jövedelmeinek több mint a harmad részét hadi czelokra fordítja s hogy Pétervárott Bulgária ügynökséget is tart, melynek főnökét Bulgária fejedelme nevezi ki, de a ki egészen orosz befolyás alatt áll.

Kálnoky gróf külügyminiszter: A mi a szt.-pétervári bolgár ügynökség főnökét illeti, erre az állomásra Stoiloff ki volt ugyan nevezve, de működését meg sem kezdte, hanem Sofiába visszatért, a hol most közlekedésügyi miniszter. A miniszter is abban a nézetben van, hogy Bulgária is helyesebben eszelekednék, ha a hadi czelokra fordított összegek egy részét az eroditvény lebontására fordítaná és ez irányban illető helyen ismételtlen figyelmeztetést is tett. Vannak azonban Bulgáriának más kötelezettségei is a porta irányában, mint a tributum fizetése, melyek szintén teljesítésére

Még alig mult öt óra és már sötét. A nap leszűlt a Jakabhegy ködbe borongó, erdős háta megé, a bemélyedő völgyeken ólomkéken ülő gőz mindig lejjebb ereszkedik, mintha fátyolt akarna teríteni a hegyaljánban elnyúló városra. A temetőbeli fák lombjaira rá borul az est, a sírokon pislogó mécesek lángját lobogtatja a fuvalom, melynek szárnyán messze hőkölőg a harangzugas bánatos zenéje. A sok éreztorok hangját megható harmóniába olvasztja össze a távol, melyből a szélirány változásával kihallik itt a vártemplomnak bugó mély bassusa, ott a temető kápolnájának csilingelő diszkántja. Mintha egyszerre akarnák most együtt elsratni mindazokat, kikért egy év alatt egyenkint szólalgattak meg. A városbeli harangok gyász kórúsát átveszi a kis falu egyetlen esengője s zokogó dactylusokban küldi tovább a szomszéd helységnek, hogy onnan meg tovább terjedjen messze, ki tudja merre, ki tudja meddig.

Harangtól harangig valjon eljut e így innen üzenet oda, hol enyéim pihennek. Eljut-e hozzátuk a hangok szárnyán a megemlékezés?

Pont.

várnak, reményli azonban, hogy Bulgária mindezen kötelezettségeinek eleget fog tenni. Mellesleg megjegyzi, hogy az erre megkívántató költség éppen nem csekély, valamint arra is utal, hogy a luxemburgi kréditványok lebontására — dacára, hogy az erre vonatkozó szerződés 14 évvel ezelőtt megkötöttet, — csak az utolsó időben történtek meg a végleges lépések. Egyébiránt a bulgáriai erők kérdése nem érdeklí kizárólag monarchiánkat, és egyáltalán a berlini szerződés aláíróinak egyikét sem külön, hanem valamennyit összevéve. A kezdeményezés pedig minden körülmények közt Törökországgal, melynek ebbeli lépéseit e szerint be kell várni.

Falk Miksa előadó előterjeszti a harmadik kérdést, mely a vaskapu mellett levő hajózási akadályok eltávolítására vonatkozik.

Kálnoky gr. külügyminiszter arra figyelmezteti a bizottságot, hogy ezt a munkát részben idegen területen kell végrehajtani és így az erre vonatkozó intézkedéseket a közös kormánynak a két állam miniszteriumaival egyetértéssel kellett megállapítani. Ennek a megállapodásnak lényege az, hogy a magyar kormány átveszi a technikai kivittelt és annak költségeit, de a pénzt is ő fogja beszélni, magától értetődően, hogy az utóbbinak magasságára nézve a londoni szerződés határozásai fognak szem előtt tartatni. A magyar kormány egyébiránt már bizottságot is küldött ki, mely némely sziklarepesszési munkát fogantatva vett. Ez a munkát Szerbia részéről teljesen kielégítő módon támogatott és ugyanez várható Románia részéről is.

Falk Miksa előadó felhívja, hogy mint a lapokból tudva van, a konzulások, nevezetesen a keleten levő konzulások megvizsgálása céljából a külügyminiszterium egy magasabb állami hivatalnokát küldött ki, a ki Bulgáriát, Szerbiát, Romániát, Kelet-Ruméliát beutazta és utjára Konstantinápolyig terjesztette. Ennélfogva kérde: 1-ször, vajjon adhat-e a miniszter ur némi felvilágosítást az utazás eredményére nézve, és

2-szor, miután a hasonló fontossággal bírnak Szaloniki, Szmirna, a syriai part, Egyiptom és Görögország kikötői, hajlandó-e a miniszter ur hasonló vizsgálatot indítani e kikötőkre nézve is?

Kálnoky gróf külügyminiszter: Tudomása szerint a konzulások ellen eddig felmerült panaszok két irányban mozogtak, először, hogy a konzulások részéről a kereskedelem érdekei nem részesülnek kellő támogatásban; másodsor, hogy az osztrák-magyar monarchia polgárainak jogai nem találhatnak a konzulásoknál kellő védelemre. Ezenkívül ő saját kezdeményezéséből is szívesnek tartotta az újonnan alakult keleti államoknak ebbeli viszonyairól magának részletes tudomást szereznit. Ennélfogva a külügyminiszteriumnak egy magasabb hivatalnokát küldött ki, hogy részint a keleti konzulátusoknál működő személyiségekkel megismerkedjék, részint pedig az említett panaszoknak alapságát megvizsgálja. Az illető nagy buzgalommal járt el e küldetésben és e perczben igen terjedelmes anyag teki az miniszterium előtt, a melyet azonban az idő rövidsége miatt, minthogy ez utazást alig egy pár hét előtt fejezte be, mostanig még teljesen feldolgozni nem lehetett. A miniszter elismeri, hogy a panaszok egy része tárgyilagosan jogosult, csak hogy az nem a konzulátusokat illeti, mert a jogvédelem keleten az ottani kormányok erélyes közbenjárása nélkül majdnem lehetetlen. Sok helyütt, nevezetesen Romániában a kapitulációk fennállanak, de az ebbeli ítéletek nem ismertek el mindenütt és e tekintetben csak Szerbia tesz előnyös kivételt, a mennyiben a konzuláris konvenczió ott fennáll, a kereskedők pedig csak ritkán fordulnak a konzulátusokhoz. A főbab az, hogy nincs kellően összehangzatos közremű-

ködés a közlekedés és az ipar közegei közt, úgy hogy azok az áruk, a melyek Németországból keletre küldetnek, még ma is Hamburgnak veszik útjukat és majdnem egész Európát megkerülve, a Dardanellákon mennek keletre, mert az ily szállítás olcsóbb, mint az, a mely a mi vasutainkon eszközölhető. Egyébiránt a miniszter egyfelől a keleti akadémiának reorganizációjánál tekintettel volt arra, hogy a keleti konzulások számára alkalmas egyeniségek szemeltesenek ki, másfelől az ottani konzulások személyeinek szaporítása által szintén segíteni vélt némileg a bajokon. A legtöbb nehézséget Bukarestben és általában Romániában a lakosság ama része okozza, mely sem nem osztrák-magyar, sem nem román és mégis az osztrák-magyar konzuloktól várja érdekeinek védelmét. Egyébiránt ezt a tárgyat szóló és Bratiannu román miniszterelnök megbeszéltek és Bratiannu az ebbeli nyilatkozatokat igen nagy előzékenységgel fogadta, úgy hogy kilátás van arra, hogy e bajok nem sokára egyetértéssel orvosoltnak fognak. A mi azt a kérdést illeti, vajjon a miniszter hajlandó-e ezt a vizsgálatot az előadó által érintett irányban folytatni. Ő igen is kijelenti, hogy ez szándékában van, de először a mostani vizsgálat eredményét akarja rendszeresen összeállítani, úgy hogy azután ez zsinórmértékül szolgálhasson a további teendők iránt.

Falk Miksa előadó megemlíti, hogy a tavalyi jelentésben szó volt Olaszországról is, de oly incidens alkalmából, a mely ma már teljesen túl van szárnyalva s így egyszerűen arra a kérdésre szorítkozik, vajjon valósult-e az említett jelentésben kifejezett amaz óhaj, hogy köztünk és Olaszország közt lehetőleg szívélyes viszony állítsák helyre.

Kálnoki gróf külügyminiszter határozottan kijelenti, hogy a köztünk és Olaszország közt fennálló viszony minden tekintetben kielégítő és hogy az a barátságos közeledés, melyet ő már a mult évben jelzett, csakugyan létrejött; erről tanuskodnak egyébiránt úgy a magyar parlamentben, valamint az olasz parlamentben e tekintetben adott felvilágosítások. Hogy Olaszországban nem minden párt akceptálja eddigé ezt a helyzetet, az a dolog természetéből foly, de az olasz nemzetnek túlnyomó többsége átlátja, hogy a monarchiánk és Olaszország közt fennálló barátságos viszony nemcsak az általános béke szempontjából igen fontos és kívánatos, hanem Olaszország érdekeinek szempontjából is; és ő reményli, hogy e szívélyes és barátságos viszony köztünk és Olaszország közt nemcsak most áll fenn, hanem jövőben is fenn fog maradni, miként ezt nálunk is a monarchiának összes népei, valamint Olaszország lakosai is kívánják, magától értetődően, hogy e szövetség, köztünk és Olaszország közt, valamint az, mely köztünk és Németország közt fennáll kizárólag a béke fenntartására van irányozva.

Falk Miksa előadó kijelenti, hogy ezzel ki van merítve, ama kérdések sora, melyek a mult évi jelentéssel kapcsolatban állanak. Neki személyesen még egy kérdése van. Körülbelül egy esztendeje, hogy a sajtóban az a hír merült fel, hogy a magyar-osztrák-német szövetség bizonyos krízisen ment keresztül. Akkor történtek félhivatalosnak tartott német lapokban bizonyos leleplezések, melyek a magyar-osztrák-német szövetség időtartamára vonatkoztak. Kérde tehát a minisztert, vajjon volt-e oly krízis, és ha csakugyan mulékonnyan megzavartott ez a viszony, miben állott ennek oka? Továbbá elhárított-e ez az ok és meghosszabbított-e ez a szövetség 1884-en tul is?

Kálnoky gr. külügyminiszter a meghatározottakban kijelentheti, hogy attól az éktelen zajtól, melyről az előadó szolt, úgy eredetben, valamint egész lényegében a kabinetet teljesen távol állottak, mióta a monarchia külügyeit vezeti. Az e monar-

chia és Németország közt fennállott intim barátságos viszony soha egy perczre sem volt megzavarva. Ő csak sajnálattal fejezheti ki a fölött, hogy ama nyugtalanság támadhatott és a nélkül, hogy ennek forrásait kutatón, azt teljesen alaptalannak jelenítheti ki még amaz ismeretes mondat szerint is, hogy „ille fecit cui prodest“. Ő semmiféle kabinetet nem tudna megnevezni, a melynek ez a nyugtalanság használhatott volna. Ujlag is kijelenti, hogy e szövetség stabilitására nézve feltétlenül meg lehetünk nyugtatva.

Kármán Lajos kérde, mi volt célja és eredménye a román király és a román miniszterelnök bécsi utazásának? Ha ez utazásoknak politikai céljak voltak, jöttek-e létre megállapodások? s ha igen, vajjon csakis általános érdekekre, vagy pedig külön kérdésekre is vonatkoznak-e azok? Általában remélhető-e, hogy e látogatások egyszerűen mindenkora véget fognak vetni ama gyanakodásoknak és félreértéseknek, melyek eddig a két állam közti jó viszonyt megszilárdítani nem engedték?

Kálnoky gr. külügyminiszter: Nem lehet tagadni, hogy a Romániával való viszony a dunai kérdés és más epizodok által annyiban némileg meg lett zavarva, a mennyiben e kérdések Bukarestben nagy ingerültséget szültek; a mihez hozzájárult az ismeretes jassyi esemény is, melynek következtében a monarchia kormánya föllépésére érezte magát indíttatva, figyelemzetvén a romániai kormányt, hogy a két állam közti jó viszony mindkettőnek érdekében áll. Amaz időtájjában a romániai király történetesen egy család esemény következtében Berlinbe utazott és onnan hazatérte alkalmával Bécsben is időzött, a hol úgy ő felsége, mind a közös kormány előtt is amaz élénk kíváncsnak adott kifejezést, hogy az általa, általunk is óhajtott jobb viszony minél előbb létre jöjjön. Kévséssel ezután Bratiannu romániai miniszterelnök is ideérkezett és amaz eszmésere alkalmával, mely közte és a külügyminiszter között folyt, mind a két fél azt a meggyőződést nyerte, hogy tulajdonképeni érdekösszetűzés, mely az előbb létezett feszült viszonyt indokolná, nincs. E megbeszéléseknek eredménye az volt, hogy mindakét részről kifejeztetett az a szilárd elhatározás: visszatérni ama barátságos viszonyra, mely köztünk és Románia közt még néhány évvel ezelőtt létezett. Konkrét eredményről eddigé nem lehet még szólni, de a két miniszterek ez az egyetértése kezdeszkedik arról, hogy az általuk kívánatosnak tartott barátságos viszony vissza fog állítani, de állandóan tartantani is, a mi szoltó nézete szerint bizonyosan az egész monarchiában örömmel fog fogadtatni.

Kármán Lajos még a következő kérdést intézi a külügyminiszterhez: Mi volt célja és eredménye Mukhtár pasa bécsi utazásának? Ha ez utazásnak politikai célja volt, jöttek-e létre megállapodások s ha igen, vajjon csakis általános érdekekre, közös szempontokra, vagy pedig külön kérdésekre is vonatkoznak-e azok; általában remélhető-e, hogy a Mukhtár pasával folytatott tárgyalások őszinte barátságos viszonyt fognak teremteni a magyar-osztrák monarchia és Törökország közt?

Kálnoky gr. külügyminiszter: Mukhtár pasának említett utazása úgy keletkezett, hogy a szultán, a ki Németországgal régóta jó viszonyban áll, onnan katonatisztet kapott és az előzékenység más tanúviszonyait is vette. Egyik legjellemesebb tábornokát küldte a német hadi gyakorlatokra, a ki mindama szíveségéért köszönetet volt mondandó úgy a német császárnak, mint a német kormánynak. Magától értetődik, hogy az ebbeli megbeszélésekben politikai kérdések is érintettek és ugyanaz történt, mikor Mukhtár pasa hazautazván, Bécsben is időzött, a mint ez a köztünk és a porta közt fennálló barátságos és intim viszonynak is megfelel. De Mukhtár

tár pasa mindenekelőtt katoná levén, konkrét politikai kérdések fölötti egyezkedésre sem megbízva nem volt, sem abba nem ereszkedett. Egyébiránt ma érkezett épen a szultánnak egy telegrammja, mely azt mutatja, hogy e souverain teljesen meg volt elégedve ama fogadtatással, a melyben Mukhtár pasa kormányunk által részesítettett. Köztünk és a porta közt jó viszony helyreállításáról nem lehet szó amaz egyszerű okból, mert e jó viszony szakadatlanul fennállott és soha semmi által meg nem zavartatott.

Csernányi Lajos: Abban a beszédben, melylyel ő felsége a delegációk ez idej ellésszákat megnyitotta, általánosságban szó volt arról, hogy monarchiánk viszonyai valamennyi európai államhoz teljesen kielégítő. A mai diskusszió folytán a külügyminiszter ezt több államra nézve még részletesen is megerősítette. O azonban most oly államról akar szólni, mely úgy monarchiánk, valamint a béke fenntartására nézve legfontosabb, t. i. Oroszországról. Mert a mint a viszonyok ma állnak, a békét komolyan csak két oldalról lehetne fenyegetni: az egyik Franciaország, a másik Oroszország. Igaz, hogy ezek nélkül, mások által történhetnek kísérlet az európai béke megzavarására, de ennek a két hatalomnak támogatása nélkül ily kísérlet komolyan soha nem lehetne. Franciaországról ez uttal nem beszél, ámbár egészségtelen állapotnak tartja, azt, hogy mindenkit ellenségnek tekintenek, a ki Németországgal jó barátságban van. De Oroszországra visszatérve, emlékezett arra, hogy majdnem minden tavasszal és ősszel nyugtalanítatik a közvélemény oly hírek által, a melyek orosz csapat összpontosításokra vonatkoznak és onnan eredő támadó háború veszélyéről szólnak. Ő a maga részéről az ilyen aggodalmaknak nem tulajdonít súlyt, mert Oroszországot nem hiszi oly helyzetben levőnek, hogy két oly hatalmas állam ellen, a milyen monarchiánk és Németország súlyos ok nélkül támadást intézhetne; de az apró keleti államokban ama nyugtalanító hírek folytonos izgatása használatnak fel, a minek következtében ő arra kéri a külügyminisztert, szíveskedjék annyit mondani, a mennyit lehet a monarchia és Oroszország közt levő viszony természetéről.

Kálnoky gr. külügyminiszter: A két állam uralkodói közt létező viszonyokról ő nem szól, mert ez mindenkor a legszívélyesebb volt, de a két állam kormányáról is azt mondja, hogy az ezek közt fennálló viszony teljesen normalis, a mi igaz, ellentétben áll az orosz sajtónak magartásával, mely a nyugtalanságnak egyedüli okozója. E sajtó nyilatkozatai szerint azt lehetne hinni, hogy Oroszországban általánosan ingerültség uralkodik ellenük, de ő meg van győződve, hogy ez az ingerültég ha létezik ott, az csak igen szűk körökre szorítkozik. Ő maga részéről is határozottan helytelennek tartja azt a felfogást, hogy Oroszország részéről támadó háború tervezetnének kitél, nemcsak azért mert ama birodalom belállapotjai nem olyanok, a melyek ily állapotot kívánatosnak tüntetnének fel, hanem mert azonkívül tudja van, hogy ily támadás ellenében nem fogunk magunk állani. Nem tagadja, hogy Oroszországban katonai téren sokat dolgoznak, de a birodalom belsejében történő erődítések ellen senki sem szólhat, valamint mi sem túrnénk bele-szólást a hasonló munkálatokba, a melyek nálunk történnek, a nélkül, hogy nálunk valaki támadó háborúra gondolna. Ő tehát, ismétli abbéli meggyőződését, hogy nemcsak az orosz császár személyesen nem gondol háborúra, de kormánya sem, és reméli, hogy az irányadó köröknek ismételtlen kifejezett azon szándékába, hogy közöttünk és Oroszország közt a barátságos viszony fenn maradjon, nemcsak bele fogja magát élni az orosz nép is, és így a mostani békés kornak huzamosabb tartamát remélni lehet.

Ezzel a kérdések ki levén merítve, Zichy Ferenc gróf elnök köszönetet mond

a külügyminiszternek az adott felvilágosításokért, a bizottság pedig elhatározza, hogy üléseit november 1-ig felfüggeszti, a mely napon az előadó által készítendő jelentés a bizottság által hitelesített fog.

Színház és művészet.

Szombaton előadásra került „Hunyady László halála” a hogy a ház ez alkalommal egészen megtelt, két okból örvendünk; először, mert a közönség méltányolni kezdi a társulat működését, másodszor, mert ismét volt alkalmunk meggyőződni, hogy városunk mindinkább magyarosodik, még pedig helyes irányban, a mikor magyar történeti dráma iránt is tanusit ily feltűnő érdeket s érdeklődést. Hogy a színészet nemzeti missiójának teljesítésében ez érdek s érdeklődés ápolása s fejlesztése egyik főfeladatát képezi, mondanunk sem kell; csak hogy fájdalom, az utóbbi évtizedben ép ez irány lett elhanyagolva, de színírónk részéről is parlagon maradt a tér egészen. — Az előadás sikerében osztozott Dancz Nina asszony (Mária), Demidó (V. László) és Somogyi (Hunyady); Tóth pedig a nádor szerepében ismét csak azt bizonyította, mily nagy szüksége volna a társulatnak egy tragikus- és jellem-színészre.

Vasárnap a „Tót leány” minden tekintetben kielégítő előadása csak a darab előnyére volt s a soknál is nagyobb közönség jobban fogadta a darabot, mint mult évben s mindvégig derült hangulatban tüntette ki Pajor Emilia gyönyörű alakítását, mint Hanka s Arányi a komikumnál is komikusabb tót legényét, miben őt utánozni nagyon nehéz volna.

A hétfőn előadásra hozott „Boccaccio” kétségkívül azon operette, mely színpadunkon legelőbb — jól, rosszul adatott s mindenek dacára még nem veszte el vonzerejét, ez alkalommal is elég számos közönséget hozott. Az előadásról csak annyit akarunk mondani, hogy nem olyan volt, milyenekhez szoktatva vagyunk; hiányzott az élénkség, az összeműködés s különösen az első felvonásban a férfiarban valóságos anarchia ütött ki. Könyves asszony nem énekszerpekre való, Ezei is rosszul lett, Boránd meg ugy látszik valahol a cirkuszból szedte herezegeire a minták. Mindezt azonban kártalanított Pajor Emilia Boccaccioja és Aradi Emilia Fiamettája s főleg az utóbbi talált bő alkalmat ép oly üde, egészséges, mint kellemes hangját s szép természetes énekét bemutatni. Aradi kisasszony oly sok oldalú s mi a fő minden tekintetben oly kiváló tagja a társulatnak, milyennel ritka helyen díszekedhetnek, s noha a színpadon való otthonosságánál fogva olykor kissé nagyon is naivoskodik, mégis sikerült neki közönségünk osztatlan kedvező ítéletét megnyerni.

Bérlethirdetés. Az első bérlet-folyam vége felé közeledvén, az igazgató a második bérlet-folyamra — 16 előadásra — hívja fel a közönség figyelmét. Bérlet lehet Arányi Dező színésznel s a színházi pénztárnál a következő árakkal: páholy 45 frt., páholyülés és kőrszék 12 frt., támlásszék 9 frt., zártszék 7 frt 50 kr. Hogy nagyobb sikere legyen e második bérletnek — bár óhajtjuk, de nem hisszük, miután a bérlet és napi árak még mindig aránytalanok. Ugy látszik az igazgató ur nem azt az elvet vallja, hogy csak olcsó árak teremtenek nagy s mi a fő — állandó közönséget, (példá rá a budapesti népszínház), hogy előnyösebb kissebb árak mellett a közönséget lekötni, mint nagyobb árak mellett üres házak előtt játszani. No, de ez különben magánügye s majd csak ő is ráfanyarodik, hogy a körülményekkel számolni kell.

H i r e k.

Pécs sz. kir. város pénzügyi- és gazdasági bizottsága a jövő évi költségvetés megállapítása tárgyában ma ülést tart.

Pécsi szabadelvű párt vasárnap szűkebb körű értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy november hó 4-én, vasárnap délelőtt pártgyűlést tart, a melyen a miniszterileg megerősített alapszabályok értelmében a szabadelvű párt kört megalakítja.

Kinevezés. A pécsi m. k. pénzügyi igazgatóság Sági Ferenc pécsi adóhivatali gyakornokot, a szegzárdi kir. adóhivatalhoz VI. osztályu adótitstté nevezte ki.

Városi bolthelyiségek beherbeadása. A legutóbbi városi közgyűlés határozata folytán a még kiadatlan három boltra nézve az új árverés 12 évi bérletre f. hó 24-én megtartván, azon bolthelyiségért, melyért Hamerli J. 12 évre 735 frt ajánlott az első árverésnél, 810 frt évi bér éretet el, ekként a szabályos eljárás a városnak a tizenkét évre 850 frt jövedelem többletet eredményezett. A másik két boltra Obetkó Zs. 850 frttal, s Luzsovits L. ur 405 frttal concurreált, míg Pollák S. mindkettőre együtt ugyanannyit, 1255 frtot ígért.

A katonai kórház ügye. A legutóbbi városi közgyűlésről hozott közleményünk szerint az építendő új katonai kórház tervezetét az itteni mérnökkari igazgatóság a városi hatósághoz további eljárás végett beterjesztvén, a közgyűlés az ezen tervezet tárgyalására hivatott vegyes bizottság tagjait azonnal meg is választotta. — Biztos forrásból értesülünk, hogy a vegyes bizottság tárgyalásait már a legközelebb megkezdeni fogja és remélhető, hogy ezen a városra nézve egészségügyi és szépségeti tekintetből fontos ügy valahára a közhajnak megfelelőleg megoldatni fog. Az ügy mozzanatait éber figyelemmel kísérjük s olvasóinkat annak előhaladásáról időről-időre értesíteni fogjuk.

Jótékonyág. Városunk mint minden esztendőben, ugy az idén is gondoskodott a szegény tanulók ruházatáról. Kiosztás alá kerül az idén a f. vámház utcai iskolánál 18 kabát, 30 nadrág, 50 pár csizma, 24 leánykabát, 13 szoknya, 78 pár cipő ugyanannyi harisnyával. A sérház utcai tanodánál 15 kabát, 27 nadrág, 62 p. csizma, 15 leánykabát, 18 szoknya 28 p. cipő és 30 p. harisnya. A belvárosi iskolában 22 kabát, 26 nadrág, 35 pár csizma. A szigeti külvárosi iskolánál 46 kabt, 46 nadrág, 62 p. csizma, 29 leánykabát, 37 szoknya 46 pár cipő és 61 pár harisnya. A szép tett önmagát dicséri.

Mennyibe kerülnek az iskolák? A jövő évi költségvetés az oktatás terén teendő kiadásokat következőleg mutatja. Az elemi tanítók fizetése és lakbéré 24755 frt 83 kr., nyugdíjak 200 frt., segélyezések 1370 frt., tiszteletdíjak 650 frt., épületek fenntartása 765 frt., tanszerek 600 frt., eszközök, anyagok 770 frt., előre nem látható kiadások 200 frt., polgári leánytanoda 3720 frt., összes kiadás 33170 frt. 83 kr. tehát 1115 frt 83 krral több, mint tavaly. E többletet a polgári leánytanoda harmadik osztályának felállítására fordítja elő.

Felolvasás. V r u t y á k János joghallgató által tartott, a mult számunkban jelzett felolvasás igen szép közönséget vonzott a jogacademiai olvasókörbe, közöttük többeket a jogtanárok közül. A felolvasót, ki „Veszélyes-e a modern tulnépesedés” czímmel e szocialis kérdéssről értekezett, élénken megtapsolták és megajánlezték. Örvendünk rajta, hogy az academiái felolvasások ily szép lendületet vettek.

Városunk szülötte Herbert Ferenc es. kir. utász főhadnagy a hadseregben névre tett szert legújabb találmánya, a Herbert-féle egységes vaskocsik által. Az utász ezrednek hid-vonata eddig három féle kocskiból áll, melyek egyike nem volt használható más célra. Most e bajon segítve van:

a bak-kocsit ép úgy lehet gerenda-, vagy szerkocsinak használni, mint fordítva. Az előny világos akkor, ha meggondoljuk, hogy háború esetén, ha a vonat egyes kocsijait használhatatlanok lesznek, annak tartalmát nem lehet más kocsira átrakni s így az is kárba vész. Különben is a Herbert-féle egyesleges kocsik az eddigieknél azért is előnyösebbek, mert vasból készültek. A katonai lapok nagy elismeréssel szólnak e fontos találmányról.

Dankó Gyula temetése vasárnap ment végbe. A kedvelt cigányzenész végtisztességére nagy számú közönség jelent meg a társadalom minden osztályából s akik ezeket tánczoltattott meg hegedűjével, ezeket vonzott utolsó útjára, ki a temetőbe. A szertartást Mendlik Agost apát-plebános végezte, ő mondta el az utolsó imát a szebbnél-szebb koszorúkkal fedett koporsó felett s a menet a szíveségből kivonult városi zenekar gyászinduló mellett vonult az anynyiak által szeretett zenész végső nyughelyére. Dankó nem mindennapi tehetség volt. Látni kellett őt, midőn azokat a jó, szívből fakadó magyar dallamokat esalta ki hegedűjéből s ha az ember látta az arcán ülő lelkesülést, a hangok kettős varázserővel rázták meg a hallgató lelkét. Lehangotha a kedélyeket, majd csapongó vígságba hozta, mindezt hegedűjével: s ez az ő érdeme. Mint zeneszerző is kitűnt számos csardásával, a legutolsó szerzeménye az 1882-iki jogász-csardás volt. Csak 37 évet élt: nyugodjék békével.

Mindenszentek napja, úgy a kegyelet által a következő nap megülni szokott halottak emléke közeledik. A piazei árucikk-ek között, a kirakatokban mindenütt koszorúk s sir lámpák láthatók s emlékeztetik a járó-kelőt a kegyelet szép ünnepére. Előre látható, hogy szép idő esetén a temető látogatás nagy lesz, mint rendszeren. A sírokat már igazgatják, tisztogatják s a kivilágítás előkészületei is nagyban folynak.

Találó couplet. A rányi Dezső a pécsi színtársulat komikusa egy igen találó couplet-et rögtönzött „Boecaccio” híftői előadása alkalmával. Így hangzik:

„Egy városnak legfőbb díszo
A sok szép középület;
És valóban már itt Pécsett
Néhányat látni lehet,
De hogy egy mikor lesz itten?
Már ezt tudni nem lehessen,
Várjunk még késikét,
Idővel lehet m g,
Idővel tán' lesz még.”

Az él könnyen feltalálható s igen találó. De hát „talán” lesz.”

Pályázatok. A hivatalos lap több pályázatot hirdet postamesteri állásokra. Így Baranya Jenőn 150 ft fizetés és 40 ft irdai általánnyal, ugyanily dotaezőval Versenden. Szt. Dienesen 120 ft fizetés, 40 ft irda általánnyal és 210 ft szállítási általánnyal élvezete mellett. Bolmányra, Lancsukra, Karancsra, Német Palkonyára egyenkint 120 ft fizetés 40 ft. irda-általánnyal és 180 ft szállítási általánnyal javadalmazásával. Pályázatok három hét alatt a sopronyi m. kir. postaigazgatóságához adandók be.

A pécsi kath. legényegylet részéről az iparkiallítás végrehajtó bizottsága, az egyleti elnökkel élén, f. hó 24-én Dr. Du-

lanszky Nándor püspök ő excellenciájánál, mint az egylet fővédnökénél tisztelettel és jelentést tett az iparkiallításra vonatkozó működésének eredményéről. Jelentette, hogy az iparkiallítás nov. hó 4-én reg. 10 órakor fog az egylet házában, megye-utca 11. sz. megnyitni és felkérte az iparkiallítás ünnepélyes megnyitására. A fővédnök ur örömmel vette az egylet és az egyleti kiállításra vonatkozó jelentést és miután a legnagyobb érdeklődéssel kérdezősködött az egylet ügyeiről és a kiállításra vonatkozó dolgokról, melyekre vonatkozólag a kiállítás végrehajtó bizottságának elnöke Kremling Károly felvilágosítást adott — megígérte, hogy az iparkiallítást ő maga fogja megnyitni.

A „pécsi kath. legényegylet” ifjúsága 1883. évi november hó 4-ikén 20 évi fennállásának ünnepélyére az egylet helyiségében (Megye-utca 22-ik szám) kézmű ipar kiállítását rendez. A kiállítás november hó 4-ikén délután 2 órától esti 10 óráig, s 5-iktől egész november hó 11-ig, reggel 10 órától esti 10 óráig a n. é. közönség látogatására nyitva leendő. Belépti díj személyenkint 10 kr. Zárünnepélyül vasárnap november hó 11-én a „Haattyu” nagytermében műkedvelői előadást ad a következő műsorral: „Zengje keblünk” induló Szasskovszky F.-től előadja az ifjúsági dalkör. „Az inas élet” Pajer Antalól, szavalja Schmidt Károly, „Müller és Schmele” duett Geenétől, előadják Ganter Ferenc és Schwarcz Károly. „Légy-ott” eredeti vígjáték egy felvonásban írta ifjú Abrányi Kornél. „Dalra barátim” előadja az ifjúsági dalkör. „Vándor legény” Petőfi Sándortól, szavalja Steidl Alajos. „Drillinge” Terzett Geenétől, közkívánatra előadják Ganter Ferenc, Schwarcz Károly és Tészás Pál. „Hymnus” előadja az ifjúsági dalkör. A zongora kíséretet ifj. Simacek Alajos vállalta el. Belépti díj az előadásra: pártoló tagoknak 30 kr., nem tagoknak 40 kr. Az előadás alatt Dankó Gyula kedvelt zenekara fog működni. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak.

Jó czím. Egy kedélyes társaságban történt, hol két egymással ismeretlen uri ember is jelen volt. Ilyenkor szabály a kölcsönös bemutatás. Az egyik felkel s ezavakkal: „én ez és ez a földbírtokos vagyok és tartalékos hadnagy” bemutatja magát. A másik ur felugrik, miközben egész komolyan viszonozza az udvariasságot: „én meg ez és ez a kereskedő és első osztályú póttartalékos vagyok.” Megtörtént.

Felhívás hazánk tantestülete minden tagjához! Ót év óta intéz az orsz. gazdasági egyesület hazánk tantestületeihez felhívást, hogy az iskolatakarékpénztári intézmény útján népként takarékoságra szoktassák. Ugyanez elérése végett, évente sorsolás útján megállapítva, számos díjat szokott az iskolatakarékpénztárakat kezelő tanítók között kiosztani, mely buzdító és jutalmul is szolgáló díjakat, főleg a Nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi, a földmívelés- ipar és kereskedelemügyi miniszterek, és részben egyes kiválóbb municipiumok, pénztüzetek és magánosok bocsátanak az egyesület rendelkezésére. Mi kik a kezelő tanítók által évente beküldött jelen-

tések alapján folyton tudomást szerzünk mindazon tapasztalatokról, melyeket ezen pénztárak kezelői úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból észleltek: teljesen meg vagyunk győződve arról, hogy ezen intézmény a szorgalom és munkaszeretet egyik leghatásosabb megkedveltetője. Fáradozásainkat, melyet ezen ügy érdekében elkövetünk, márig is szép siker koronázza: az intézmény ugyanis évről-évre terjed, és erkölcsi hatása mind jobban bizonyítja üdvös voltát. Az eddig elért eredményt főleg azon áldozatkész tanítóknak köszönhetjük, kik e pénztárak kezelésével járó munkásságot és felelősséget készek voltak elvállalni. A kezelő tanítók száma folyton növekszik s bár szorgalmatna a most beállt új iskolai év is ez intézmény terjesztésére újabb mentől több helyen alkalmat. Erre óhajtottuk e sorok által az Önök figyelmét felhívni előle is bízva szíves támogatásukban. Karolják fel ez ügyet, tekintsek azt a nép erkölcsi nevelése egyik legüdvösebb munkásságának és hasznának oda, hogy ez intézmény nyomában a takarékoság, a becsületesség, a játékony emberbaráti szeretet és a szorgalom erőnyei virágozzanak. E pénztárak kezelését illetőleg az országos gazdasági egyesület szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással s a rendelkezésére álló nyomtatványokból is küld a tanítókat ebbeli megkeresésére mutatványt (E megkeresések az orsz. gazdasági egyesület iskola takarékpénztári szakosztályához Bpest. Köztelek, intézendők.) Végre a mi az iskolai év végével történendő jelentéstételt illeti, melynek alapján a jutalmak kioszolásakor a kezelő tanítók jegyzéke egybe fog állítatni: emlékeztetnünk kell a f. tanfériakat, hogy e részben a Nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszterium utatitása szerint csak is azon jelentések fognak figyelembe vétetni, melyeknek hitelessége s községi előjáróság vagy végre az illető felekezeti hatóság által ellenőrizve és a beküldött adatok helyes volta bizonyítva lett. Budapest 1883. október hó 20-án, az orsz. gazdasági egyesület nevében Korizmiés László s. k. alelnök.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felélés szerkesztő: Bodó István.

Nyilt-tér.)*

TEA a legjobb chinai és orosz, kilója: 4, 6, 8, 10, 12 és 16 frt, kimérve vagy díszes csomagocskákban.

RUM igen finom, egy lit. 1 frt 60, 2 frt és 2 frt 40 kr., úgy palackban 50, 75, 1.20 és 2.40 kr.— Legf. J. a. m. rum, ered. palackban 1 frt 80 kr.— Teasütemények angol és bécsi, úgy pozsonyi és gráci kétszerültet nagy választékban ajánl!

Nick Károly Pécsett.

*) E rovatban foglaltakért felelősséget nem vállal szerkesztőség.

E rovatban minden szó beiktatása 1 kr-ba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető-főnek külön lakoziméval is el vannak látva, még 30 kr. helygűdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Egy jó családból származó leány egy családhoz óhajtaná jutni, hol kissebb gyermekeket tanítana és egyttal a házi teendőket is végezné.

Az Auna utcában levő ház és kert együttvéve, vagy külön-külön szabad kézből eladó Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Tőke befektetésre és gyűmölcsöztesítésre alkalmas ház a belvárosban előnyös áron megszerezhető. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Egy 8. gimnasiumi osztály sikerrel végzett s a jegyzői teendőknél jártassággal bíró fiatal ember mint jegyző segéd alkalmazást keres. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Pécsett budai-külváros Kisboldogasszony utca 13. sz. a. egy bolt bére adandó. 401.

Egy jó írással és hibátlan helyesírással bíró fiatal ember másolási vagy más munkát keres, melyet szabad óráiban mérsékelt díjazás mellett otthon végezhetne, a kiadóhivatal ad: Értesítést.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra s pontosan válaszaiknak, ha a válasza szükséges postabélyeg beküldetik.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt, jutányos áron eladó, vagy **haszonbérbe** vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

Klein J. végkiárulása.

Kereskedésemről végleg megválni óhajtván, elhatároztam egyuttal az üzlet teljes leszámoltatását. Ennélfogva Pécsen, a „Hajó” szállodában létező dusan felszerelt, a legújabb és divatszerű cikkekkel gazdagon ellátott nagyterjedelmű divatárú-, selyem-, vászon és posztókereskedésemről **végkiárusítom.**

Midőn ezt a n. é. közönség, úgy tisztelt vevőim és ügyfeleim tudomására hozni szerencsém van, felhívom becses figyelmüket ezen vezetésem és felügyeitem alatt történendő végkiárúsításra, mely bő alkalmat nyújt a legjutányosabb vásárlásra minthogy az árucikkek a lehető legolcsóbban,

jóval a beszerzési áron alul

fognak eladni.

Pécs, 1383. október hó 15-én.

Legmélyebb tisztelettel.

A beszerzési áron alul

Uj hordók

száraz fából jól készítve eladók

Engel Lipótnál. Felső malom-utca

16. szám.

413.

Fogfájást, mindenneműt, még akkor is, ha a fogak lyukasak, egy pillanat alatt, állandóan gyógyít az **indiai kivonat.** E szernek egyetlen családban sem volna szabad hiányozni. Eredeti üveg ára 35 és 70 kr. Egyedüli raktárak Pécsen Balázs Ödön gyógyszerésznél és Reeh Vilmosnál.

343.

Kitüntetett Bécs, Tiest 1882, Kecskemét, Fehérvár, Wels.

Engger-féle dijjutalmazott különlegességek.

Az Engger-féle mellpastilla, általánosan ismert és kitüntetett szer **köhögés, rekedtség és elnyákosodás** ellen, elanyyira, hogy számos bel- és külföldi szaktudós e nemből a legjobbnak ismerte el. A 25 és 50 kraj czáros eredeti dobozok Magyarország minden nagyobb gyógyszerárában kaphatók.

Gyomorhaj ellen Engger-féle Sodapastillák mindenféle **gyomorhajok, emésztéshiány, gyomorféreg, bélgyulladás, görvély, halványosság, ismétlődő főfájás** ellen. Ezen pastillák, melyek egy ezen célra készült és szabadalmazott gépen készülnek, könnyen olvadnak, kellemes ízűek és elősegítik a könnyű lélegzést. — Egy eredeti doboz utasítással 30 kr.

Engger zuzmohnövény czukorkái, (lichenis carragen) a legfinomabb anyagból készült, hatásuk nedvesítő köhögési inger csillapító szer. Igen kellemes gyümölcsízűek, különösen óvják a légzési szerveket a száradástól. Szónokok, bírók, színészek, tanítók, különösen mindazok, kik hivatalos munkájuknál fogva sokat beszélnek, el ne mulasszák ezen kitünöczkrokat használni. Daczára jóságuk könnyen beszerezhető, 1 doboz 15 kr.

Engger val. mandula formájú maláta bonbon Csomagolva, valódi amerikai hártya-papirzacskókban. Bistos óvszer köhögés, rekedtség és gége kiszáradás ellen. Igen tiszta maláta-kivonatokból és czukorból vannak készítve és nem képeznek semmiféle gyomorsavat. Egy eredeti zacskó 10 kr.

Ezen különlegességek városunkban eredeti árban kaphatók: Kunz Ferd. gyógyszerész úrnál, Kovács M. gyógyszerész úrnál, Sipőcz István gyógyszerész úrnál és az Irgalmasrend gyógyszerárában.

86

Kreiner és Krausz Pécsen, Király-utca 5.

Van szerencsénk tisztelettel jelteni, hogy **divatárú üzletünket** nevezetesen megnagyobbítottuk, egyuttal ajánljuk az őszi és téli saisonra gazdag választékú, újra berendezett raktárunkat, melyben a legdivatosabb és a legfinomabb izlésnek megfelelő **posztó, selyem, gyapju-szövetek, valódi francia Terno és Cahemire, legújabb szabású női köpenyek és kabátok** a legnagyobb választékban találhatók.

Ajánljuk továbbá a legelső gyárakból beszerzett nagy **vászon és asztali ruharaktárunkat,** kitünő minőségű **sznyegeinket és terítőinket,** valamint teljes **menyaszonyi keletyékét.** — A bel- és külföldi legjobb gyárakkal fennálló igen kedvező összeköttetéseinknél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy sokkal jutányosabb árakat szabhatunk, mint bizonyos „Végkiárulások” s felkérjük a P. t. közönséget, hogy erről próba-vásárlás útján meggyőződést szerezni sziveskedjék.

Tisztelettel

Kreiner és Krausz.

Minták kiváratra díj nélkül küldetnek, levélbeli megrendelések azonnal és lelkiismeretesen teljesítetnek.

Hirdetmény.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képvisellel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével bizatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékozásaül köztudomásra hozni a következőket :

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. ezikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtig terjedő jelzálog kölcsönöket ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevél kölcsönök adatnak: 1.) **harminczhárom és féleüi (33 1/2) törlesztésre.** melynél a tőke 7 1/2 %-kös 67 féleüi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frtja után féleüenként 3 frt 75 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2.) **tizenhét (17) éüi törlesztésre** olykéü, hogy a tőke 10 %-kös 34 féleüi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után féleüenként törlesztési hányadul 5 frt fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatnak, melyek értékesítését az általa időről időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközli.

Készpénz kölcsönök szintén adatnak, akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő féleüi részletben fizettetik vissza s a mindenkori tőke 7 1/2 %-kal kamatoztatik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulírtnál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekinthetők.

Kelt Pécsett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbizásából :

Fekete Mihály,

ügyvéd.

Pollák Soma üzletében kapható:

frt 3.65	Egy pár Jutte függöny	frt 3.65
„ 3.30	Egy ruhára való 10m. ruha kelme	„ 3.30
„ 4.50	Egy ruhára való 10m. finom posztó	„ 4.50
„ 80	Egy meleg alsó ing	„ 80
„ 80	Egy meleg alsó nadrág	„ 80

„ 75	Egy plüs, karmantyu (Muff)	„ 75
„ 1.30	Egy nyulbőr karmantyu	„ 1.30
„ 1.80	Egy finomabb „	„ 1.80
„ 2.90	Egy majombőr karmantyu	„ 2.90

Asztregán és plüs karmantyu legfinomabb kiállitással olcsó áron.

„ 3.50	Egy selyem esőernyő	„ 3.50
„ 4.50	Egy legfinomabb esőernyő	„ 4.50

„ 1.60	Egy gyapot esőernyő	„ 1.60
--------	---------------------	--------

Legkitünőbb derék-füzök (Miderek). Berliüi gyapot kendők. Női- és leányka harisnya. Kötő pamutok.

80

Clacé kesztyü két gombos, mosó szarvasbőröl két gombos, szines szarvasbőröl két gombos, férfi kesztyük minden szín és minőségben.

80